УДК 631.3

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗРОБОК В ГАЛУЗІ АГРОІНЖЕНЕРІЇ

Перепелиця Н. М., к.е.н., с.н.с.
Інститут механіки та автоматики агропромислового виробництва НААН, смт. Глеваха, Фастівського району, Київської області, Україна.

Постановка проблеми. В аграрному секторі економіки України щорічно виробляється близько 12 % внутрішнього валового продукту, а разом з харчовою промисловістю - майже 20 %. Крім того біля 30% всіх валютних надходжень держава отримує від реалізації аграрної продукції, яка займає найбільшу частку (45 %) в структурі українського експорту. Ці та інші економічні параметри, такі як частка в зайнятості населення, інвестиціях, валовій доданій вартості, сплачених податках тощо, визначають Україну як потужну аграрну країну.

За всю новітню історію України агросектор жодного разу не мав негативного зовнішньоекономічного платіжного сальдо. Це чи не єдина галузь, яка експортувала завжди більше, ніж імпортувала. І обсяги мають тенденцію до зростання.

Таке потужне виробництво сільськогосподарської продукції потребує великих витрат матеріально-технічних, енергетичних і трудових ресурсів, рівень яких визначає ефективність галузі та спроможність агровиробників до інноваційного розвитку.

Основні матеріали дослідження. Проблеми підвищення економічної та енергетичної ефективності аграрного сектору підняли на рівень пріоритетних задачу розроблення сучасних техніко-технологічних рішень на основі результатів науково-технічного прогресу та їх реалізації при створенні інноваційних технічних засобів.

Інтенсивний розвиток аграрної галузі України висуває велику кількість інженерних задач, пов'язаних з економією трудових та енергетичних ресурсів, технологічних матеріалів, а також з підвищенням продуктивності, скорочення ручної малокваліфікованої і монотонної праці тощо.

Це вимагає від дослідників обов'язкового оволодіння інтенсивною технологією інженерного творення на підставі використання сучасних методів творчості, спеціально підготовленої інформації та програмного забезпечення обчислювальної техніки.

Важливим аспектом наукового процесу в механізації та автоматизації сільськогосподарського виробництва є об’єктивна економічна оцінка ефективності техніко-технологічних рішень, агроінженерних розробок та новоствореної техніки, яка в умовах ринкової економіки і високої конкуренції з боку іноземних корпорацій

потребує розроблення сучасної методико-методологічної бази на всіх етапах від створення новітньої техніки до її утилізації.

Методологія це система принципів наукового дослідження. Системний підхід до оцінювання результатів агроінженерної науки був недостатньо розроблений, а на сучасному рівні вітчизняної економіки потребує розвитку, удосконалення та конструювання методів і методик, що дозволить підвищити результативність наукового процесу, ефективність наукових розробок та рівень їх капіталізації.

Необхідність комплексного підходу до створення та впровадження нової техніки й технології потребує уточнення понятійного апарату і систематизації теоретико-методологічних знань з оцінювання ефективності техніко-технологічних новацій в агропромисловому виробництві шляхом ідентифікації і класифікації об'єктів оцінювання за критеріальними показниками ефективності через структуризацію проміжних та кінцевих результатів науково-дослідних робіт за кожним етапом наукового процесу. Кожному виділеному класу об'єктів оцінювання відповідає певний показник чи система показників ефективності та алгоритм їх розрахунку.

В умовах соціально орієнтованої та екологічно відповідальної економіки оцінка інженерних рішень здійснюється системою показників енергетичної, економічної, соціальної ефективності та екологічної безпеки.

Проблема оцінювання ефективності впровадження новітньої техніки та обладнання не обмежується областю науки. У користувачів сільськогосподарських машин та обладнання виникають проблеми з об'єктивною оцінкою ефекту від застосування техніки, адже його рівень є вагомим аргументом у прийнятті управлінських рішень. Наприклад, показники вартості машино-дня експлуатації є важливим фактором для вибору нової чи вживаної техніки, розрахунків за використання залученої техніки сторонніх підприємств, а також під час визначення втрат від простоїв у випадках поставки неякісної техніки або надання неякісного технічного сервісу тощо.

Методичне забезпечення оцінки економічної ефективності сільськогосподарської техніки і технологій дозволить успішно вирішувати широке коло практичних задач, зокрема, для економічної оцінки окремих машин, машинно-тракторних агрегатів, окремих технологічних операцій і технологій в цілому.

Висновки. Таким чином актуальними завданнями аграрної науки є: формування концептуального підходу до оцінювання ефективності нових техніко-технологічних рішень та техніки в сільськогосподарському виробництві; ідентифікація об'єктів оцінювання в агроінженерній науці, їх класифікація; розроблення методологічних підходів і методів економічної оцінки ефективності наукових розробок в агроінженерії.

Список використаних джерел

1. Квітка Г. Науковці: ми справді велика аграрна держава. URL: http://www.golos.com.ua/article/346504 (дата звернення 10.11.2022 р.)

2. Економіка підприємства: магістерський курс. Підручник. Частина ІІ / За ред. професорів Загірняка М.В., Перерви П.П, Маслак О.І. – Кременчук, 2015. 756 с.